

Spreeker: Wim de Bie!

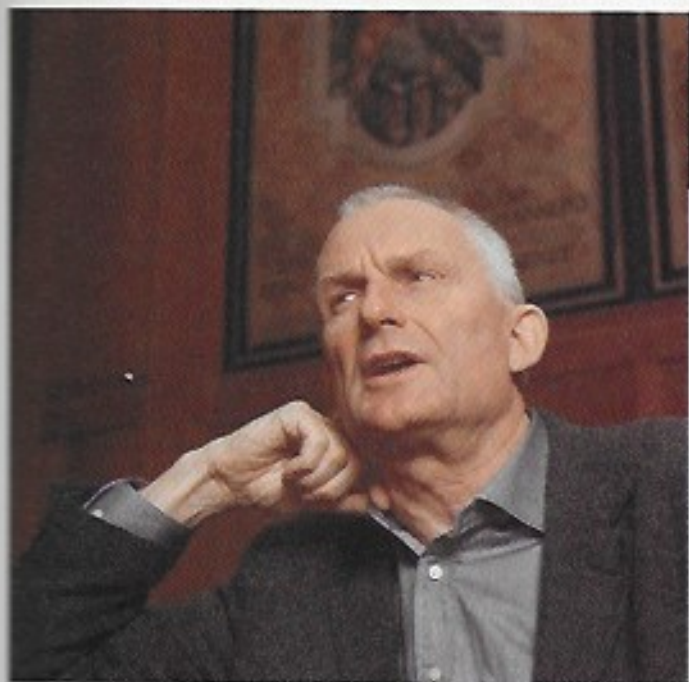
Wim de Bie is terug op de buis. Zonder Van Kooten, snorren en jurken. Vanaf zondagavond 25 oktober geeft hij 16 keer een "lezing" met lichtbeelden vanuit het vakbondsmuseum in Amsterdam. Als aanjager van het Nationaal Debat 2030. "Een avontuur", vindt hij zelf. "Het was voor mezelf ook een grote vraag: wie ben ik dan alleen op de televisie?"

Met grote slungelige stappen loopt Wim de Bie door het vakbondsmuseum in Amsterdam. Hij is lyrisch over het bouwwerk dat Berlage in 1900 neerzette voor de Algemeene Nederlandse Diamantbewerkerbond (ANDB). Wijst in het rond: "Moet je dat zien, die lamp in de hal. Ken je de bestuurskamer boven..., prachtig." Even later in de vergaderzaal. "Hier, die tableaux aan de wand en daar die muurschildering van Richard Roland Holst. Dat is bevoelgenheid waar ik geen spoor van ironie bij aanteken. Je moet het in de tijd zien natuurlijk, maar toen had 'verheffing' nog echte waarde, daar is dit gebouw een schitterend voorbeeld van. In die tijd, met de eeuwwisseling, waren veel mensen met de nieuwe tijd bezig. Er werd met veel inzet aan vernieuwing gewerkt, er werd nagedacht over de toekomst. De gedrevenheid staat hier op de muren. De vorige eeuwwisseling heeft mijn grote belangstelling, gewoon persoonlijke interesse. Een zeer interessante tijd, ook voor de literatuur. Ik heb de biografie van Henri Polak gelezen. Mijn bewondering voor die man is enorm gestegen. Herman Gorter vind ik de grootste dichter. Eigenlijk is het daarmee begonnen, aandacht en belangstelling voor die periode. Dus toen ik hier kwam dacht ik, jaaaah, hier moet het gebeuren. Ik vind het fantastisch dat ik hier zit."

De vergaderzaal van het vakbondsmuseum vormt het decor van Bie's nieuwe televisieprogramma. Bie is gevraagd! Of hij namens het Ministerie van Algemene Zaken het maatschappelijk debat wil gaan leiden. Samen met een door Kok II benoemde staatscommissie onder leiding van voorzitter Mandersloot. De lezers van de VPRO-gids worden deze week per postbus 51-folder geïnformeerd. Bie: "Er is al zo'n debat over 2030. Dat gaat over de ruimte. Wij doen eigenlijk fase 2, ons debat gaat over de mensen. We zullen na zestien avonden verslag uitbrengen in het rapport 'samenleving 2030'."

De vergaderzaal in Berlages burcht als vertrekpunt voor het denken over de volgende eeuw. Wim de Bie: "Dit is het zaaltje van de eeuw. De spoorwegstaking van 1903 is van hieruit geleid. Wie zijn hier allemaal wel niet geweest? Hendrik de Man, Rosa Luxemburg, noem maar op. De grote ideologische -ismen zijn hier langsgelopen. Hier is de basis voor de moderne vakbeweging gelegd, van de arbeidersbeweging, de sociaal-democratie. Dat is allemaal hier begonnen. Het socialisme in zijn beste betekenis is hier gestart en dat andere verschrikkelijke -isme van deze eeuw, het nazisme, is hier ook langsgelopen om er een eind aan te maken. Ook binnen dit gebouw, de afloop is bekend. Tweeduizend leden zijn weggevoerd, dat

gedenkteken staat in de hal. Ik vind dit bij uitstek hét gebouw om het over de volgende eeuw te hebben."

Bie: "Ik heb met de voorzitter van de staatscommissie afgesproken dat ik een onafhankelijke en kritische rol wil spelen. Dat is mij ook toegezegd. Ik mag ook over het debat zelf beginnen. De vertegenwoordiger van de Raad voor de Toekomst die ook in de commissie zit, heeft daar ook mee ingestemd. Ik heb tenslotte soms mijn twijfels over de kwaliteit van de besluitvorming die uit het debat voortkomt en die twijfels mag ik ventileren. Twee jaar geleden was Schiphol een maatschappelijk debat, weet u nog. Ik zie nog minister De Boer zitten - bij Sonja geloof ik - en die zei: en nu ben ik heel erg benieuwd wat de burger ervan zegt. Dus dat was de start van het maatschappelijk debat. We hebben daar verder eigenlijk niets meer van gehoord. We weten dat er vergaderingen hebben plaatsgevonden, maar verder...? En nu ook dat debat over de toekomstige ruimtelijke ordening. Daar zitten dan groepjes over te discussiëren. Dat heeft science fiction-achtige kanten en je weet, zó gaat het dus niet, dus wat heeft dat dan voor zin?"

De whizzkids van de VPRO bouwen aan een webcam waarmee dagelijks uitzendingen via internet zullen worden verzorgd, want ook door de week wil Bie het debat levendig houden. Hij beantwoordt vragen en inventariseert de reacties die via e-mail en de ouderwetse post binnenkomen. Bij het denken en discussiëren over een nieuwe tijd horen ook de nieuwe media. Wim de Bie: "Het is een nieuw avontuur. Ik weet zelf nog niet wat ik in de eerste uitzending ga doen. De spanning groeit nu, maar het wordt niet makkelijk. Ik noem het zelf "verbaal tv", dus ik ruk er niet op uit met camera's, maar ik bezoek dingen. Ik ga door het land en wil daar over vertellen. Ik treed niet op als conferencier met harde one-liners, maar ik vertel verhalen, dus het wordt in die zin geen schateren en buldenen. Maar ik hoop wel dat het - eenmaal onderweg - leuk wordt. Ik zal me laten inspireren door de actualiteit, want ik kan een geuew

Kees wilde een jaartje weg uit de mallemlen van de wekelijkse stress

niet onderdrukken bij het horen van het jaartal 2030. Ik heb al gemerkt dat als je dat jaartal koppelt aan de dingen van nu heel veel meteen belachelijk wordt en een dubbele bodem krijgt."

Bie: "Er ontstaat een nieuw soort regentenmaatschappij die veel minder van de jaren vijftig verschilt dan we zelf wel denken. Dat platte van elkaar baantjes toeschuiven. Dat van ja, dat gaat nu eenmaal zo. Maar je voelt een groeiende weerstand daartegen en dat is de roep naar vervoering. Het verlangen van: als iemand nu maar eens iets zegt dan... Dat zit nu op het niveau van trainingen en managementcursussen. Ambtenaren die Tai-Chi doen voor de deur van hun nieuwe ministerie. Iedereen die een oplossinkje zegt te hebben, wordt omarmd en binnengchaald. We kabbelen voort en iedereen is apathisch geworden. Daar zitten volgens sommigen veel voordelen aan, aan die apathie. Saalheid als synoniem voor vrede. Ik moet natuurlijk afwachten wat de begeleidende staatscommissie ervan vindt, maar wat mij betreft mogen er aan het eind van elke uitzending besluiten vallen. Het debat moet niet in het museum worden opgeborgen. De eeuw is zo gedreven begonnen en nu wil men wel weer, maar wat en hoe? Als het allemaal te vrijblijvend wordt, moet ik natuurlijk mijn maatregelen nemen."

Wim de Bie gaat solo. Zonder snorren, baarden en jurken. Kees wilde minstens een jaartje weg uit de mallemlen van wekelijkse stress, waarbij halverwege het seizoen alweer een besluit moest worden genomen over het volgende. De columnist De Bie blijft in het ritme. "Het was voor mezelf ook een grote vraag: wie ben ik dan alleen op de televisie? Vandaar dat ik dat "debat" met beide handen aangreep, dat is een rol die mij wel past. Dus je ziet mij niet in een totaal andere gedaante. Het is een rechtstreekse voortzetting van zoals men mij - de liefhebbers dan - meent te kennen."

Wim de Bie gaat zestien zondagavonden voor in debat. Loopt hij niet het risico de nationale televisiedominantie te worden die vanaf de kansel het volk toespreekt? Wim de Bie: "Ja, die kans zit erin. Dat heeft altijd wel een beetje aan mij gekleefd, de moralist, maar ach, waar hebben we het over. Dat wij wel eens onze mening zeggen en vaak nog verstopt in scēnetjes, noemt men dat al moralisme? Ik heb dat nooit begrepen, dat dat niet zou mogen of zo. Het is de mensen afgeleerd om uitgesproken te zijn... Dan krijgen we het vraagstuk van "correct" en "politiek niet-correct". Politiek-correct is nu een scheldwoord en het schijnt zo te zijn dat je als komiek vooral hele vergaande platte dingen moet roepen, dat ook. Boosheid is wel gevaarlijk als je op jezelf gaat wijzen in plaats van op het onderwerp. Dat is lastig. Het kan op mezelf terugslaan, maar ik ga het niet uit de weg. Ik sta er al alleen voor, dat is al de nek uitsteken, maar dan zal ik hem ook maar zover mogelijk uitsteken, waarom niet?"

BAS LINDERS

Spreker: Wim de Bie. Zondagavond 25 oktober, 22.57 uur Nederland 3. Via internet: www.vpro.nl